

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.
Előfizetni csapán a kiadóhivatalnál lehet B. Gyarmaton.

Hirdetési díja:

Öt hasábos petitaor 5 kr. Helyez minden beiktatásnál 30 kr.
Nyilttér garmond sora 20 kr. — Nagyobb és többzori hirdetések
jutányosan eszközöltetnek.

A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden
közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Előfizetési pénzek, reklamációk, és hirdetések
a kiadóhoz intézendők.

Hogy karolták föl a hírlapírók a munkás- kérdést?

(T.) A legtöbb találmány a véletlenség
szüleménye. Az ugyan amiről most akarok
szólni, nem találmány, hanem azért a vélet-
lenség szüleménye.

A hírlapírók ugyanis (a fővárosiakat ér-
tem) összegyűltek, hogy a saját és a nyomdai
munkások érdekében tanácskozzanak; akad-
ván ugyanis nagylelkű (!) kiadók, kik a hír-
lapolvasó közönséget a hétfői kiadástól meg-
fosztani nem akarják; nem pedig annál in-
kább, mert most lesben állván azt várják,
hogy mikor kezd meg a többi lap a beszünt-
tetést, hogy aztán ebből a tényből ők a ma-
guk részére jó „rebachot“ csináljanak. Miután
pedig ezek a nagylelkű (!) kiadó urak, ezen
hazafi és emberiségi (!) szempontból kiin-
dulva a hírlapírók végzését számba venni
nem akarják, (már csak azért is jó lenne a
hírlapírói kamara), egyik hírlapírónak az a
gondolata támadt, hogy: felirat nyujtassék be
az országgyűléshez az általános munkaidő
rendezés és a vasárnapi munka beszüntetése
iránt.

Ime a véletlenség! Az a körülmény t. i.
hogy a hírlapok hétfői kiadása beszüntethető
legyen, az általános munkaidő rendezését és a
munka vasárnapi megszüntetését hozta sző-
nyegre. És ezt egyenesen azon nagylelkű ki-
adó uraknak lehet köszönni, kik az írók és
szedők vasárnapi pihenését megengedni nem
akarták: ami valóságos embertelenség, és mert
kapzsiságból származó szívtelenség, tehát gya-
lázat is. Mert ahhoz, hogy valaki többi kol-
legáit az által játsza ki, hogy még azok az

emberiségi szempontnak hódolva a vasárnapi
munkát beszüntetni hajlandók, addig emezek
a hétfői kiadásra hasznára leave, zsebre
rakni akarják azt? Ahoz igazán ábrázat kell!
A mások emberiségét így akarni kizsákmá-
nyolni, talán még arra is számítván, hogy a
hétfői számokat nem adó lapoktól a közönség
majd hozzájuk pártol? Még egyszer mondom:
ábrázat kell hozzá.

Es én igazán nagyobb-lelkűnek hiszem a
közönséget, mintsem hogy ezért a hétfői
számért, ami különben sem sokat ér, azoktól
a szegény emberektől, kik az egész héten át
ugyszólván éjjel-nappal dolgoznak, a vasár-
nap pihenést s szórakozást megtagadja, sőt
merem hinni, hogy nem azoktól a kiadóktól
pártolnak el, kik maguk is emberek lévén,
az emberi méltányosság óhajja előtt megha-
jlanak, hanem azoktól, kik ezen humanus
tényből embertársaikon embertelen hasznot
akarnának zsarolni.

Egészen más rendkívüli és izgatott idők-
ben, mely rendkívüli és izgatott időknek kö-
szönheti megjelenését a hétfői kiadás; ámde
mikor ezek az idők régen megszűntek, a hét-
fői kiadás érzett szükségét semmi esetre sem
képezhet; mert hogy Szilágyi Dezső a dele-
gációkban mit beszélt és hogy Tisza Kál-
mán mit válaszolt rá? Ha kedden megtudom
sincs elkésve.

Egyőbiránt amint mondom, ha ama em-
berséges (!) kiadó urak az ő ragadozó termé-
szetű önzésükkel, mely egy kis haszonért más
élő embereknek a vérét is kiszívja, elő nem
állnak, más munkás kollegáikról az író és
szedő urak is megfélekedtek volna. Saját
céljukat elérvén, „eb ura fakó“ mit gondol-

tak volna mással. De mert ez emberséges
kiadó urak lábaikat megvetették, az írók
arra a meggyőződésre jöttek, hogy ezeket a
kapzsi hazafiakat csak a törvények erejével
lehet megdolgozni. És most ennek köszönve
remélhetjük, hogy a munkaidő csakugyan
általánosságban fog rendeztetni.

Különben is, ami a munkáskérdést illeti,
annak létrejvetelét és elmérgesedését is ama
budapesti kiadó urakhoz hasonló emberséges
munkaadóknak lehet köszönni, kik a rájuk
szorult szegény embernek lehuznák még a
bőrét is. Mert ugyan gondoljuk meg: ha attól
a szegény munkástól azt az egy vasárnapot
is elveszük, hát miért él az istenadta? Ha
egy héten egy napi pihenést és szórakozást
sem engedünk meg neki, hát ugyan mi gyö-
nyörűséget talál az életben? Ha a Dunának
neki megy, egy cseppet sem lehet csodál-
kozni rajta.

Hát az a hivatalnok, aki egész héten át
ül és kürmöl, számol, fogalmaz, töri a fejét
és egy hétig folyton a szobai poshadt leve-
gőt szívja: hát annak nem kell egy napi pi-
henő és üdülés? Elkívánjuk tőle venni ezt
az egészség követelte kis szünidőt, hogy ne-
csak megrövidítsük, hanem rabsággá nyomo-
ritsuk életét? Hiszen mind olyan emberi szem-
pontok beszélnek a vasárnapi szünidő mel-
lett, miszerint bámulnunk kell, hogy akkor,
mikor a humanizmusra oly nagy súly van
fektetve a raboknál, a szabad és becsületes,
munkás és szorgalmas emberek rabságából
senki sem csinál lelkiismeretet magának.

A hétfői lapok beszüntetésének ezen the-
mája igen kapóra jött tehát, és sokat fog
lendíteni azon, hogy habár nincs is még ná-

A „NÓGRÁDI LAPOK“ TÁRCZAJA.

A pletykázóknak.

Akár mit is beszéljen a világ,
A sok irigy, rossz nyelvű emberek.
Inkább hiszem mit szívem szeme lát.
Érzem, tudom, hogy ő engem szeret.
Csak hadd sziszegjen mérgező szájatokban
Csak hadd sziszegjen kígyó nyelvűek.
A míg belő egy lépcső kőzetet dobtam.
Tudom, leszen mit kinnal nyelnetek.

De nem! Epártos pletyka mit sem árt.
Hátad megöl árnyat nem vet rád;
S kiket az Isten egyszer összeránt
Szét nem boronálhatja a világ.
És én hiszem, hogy nákem vagy te szánva.
Hisz nélkülöd én-éj volna valóm.
Te! nappalomnak fényes napvilága.
Te! éjjelemben holdam, csillagom.

Idén.

A vadász.

(Elbeszélés.)

Írta: Mauke Endre.

(Folytatás.)

— Tehát kisasszony, végtelenül fogok örüdeni,
ha szolgálatára lehetek.

— Köszönöm uram; de nem fogom ünt az által
megzavarni?

— Egy cseppet sem; a mai nap roám nézve
befejezett s a hátralévő részét pedig örveudve fogom
szolgálatában eltölteni.

Ez udvarias szavakat azonban oly hidegen mondta
el, hogy a leánya egy néma főhajrással felelt s kö-
vette a megindult Benedeket.

Igy baladtak szótlanul Benedek elől s utána a
bájos leánya.

Benedek fejében ezerféle gondolatok ütétek ker-
gették egymást s annyira elmélyedt, hogy nem is vette
észre, miszerint a kifáradt leány alig győz utána futni
a síma erdei talajon.

A leány azonban egy lépést sem maradt el ve-
zetője mögött, nyomában volt folytonosan. Olykor fel-
nyitott a szája, mintha szólni akarna, de csakhamar
elnémult mindannyiszor. — Talán nem bánta volna,
ha beszélgetéssel rövidítik meg az utat . . . de ha ő
nem kezd, én sem — gondolta magában s elhallgatott.

Mintegy félóráig mentek így, midőn Benedek
megállott s visszafordult.

— Nézze kisasszony, itt az ösvény, baladjen
ezen a pár perc alatt elérni a falut.

— Köszönöm uram — mosolygott a leány s ko-
zot nyujtott a vadásznak — Isten önnel!

Benedek egészen elfeledkezve magáról, megfogta
a nyujtott piczi kezét s kissé felemelte, mintha meg-
akarta volna csókolni; de csakhamar magához tért s
egy kézzel a vállánál tartva a leányka örvölését.

A leány mint özike futott tova a kijelölt irányban.

Benedek állt mint kőszobor, sokáig elnézett a
hávozó után. Már rég nem látzottak körvonalai sem,
még ő mindig látni vélte.

Önkénytelenül felsőhajtott s megfordult, hogy
visszatérjen elhagyott helyére.

Az elhagyott tölgy alól felvette fegyverét s tá-
káját, aztán megállt, a sziklás hegyorom felé nézve.
Egy mosoly vonult el ajkán, talán évek óta az első;
azzal gyorsan megfordult s meg sem állt hazáig.

Benedek másnap délután kifésülte baját, szakál-
lát, helyre pederte szanaszét álló bajuszát s valahon-
nan a ruhaszekrény fenekéről előkeresett egy új, még
a régi időben használatlanul eltett nyakkendőt s ki-
cserélte vele mindennapi zsiros nyakkét.

Honnau e változás? Muki barátunk ünnepre ké-
szül, vagy vendégeket vár — nehezen, mert fegyve-
rét leakasztván a szegről, neki indul, rendes vadászati
sétáját megteendő.

Az erdő felé vette irányát, ment, ment elmerülve
gondolataiban, miglen a tegnapi tölgy alatt nem ta-
lálta magát.

Önkénytelenül elpirult. A hideg merev arc pirt
kapott. Talán észbe jutott valami s ez kergette ar-
czába a vért. Ki tudja micsoda érzélem honol az ily
hideg kebelben.

Csendesen leült a fa alá s könnyűkébe hajtott fő-
vel nézte a magas sziklaormokat, nézte mereven,
mintha várna onnan felülről valamit.

Ez alatt elhűlt az est, besötétedett, a vadászt
figyelmeztetve a hazatérésre.

Muki mogorván felkelt, egy elégületesen mormo-
gást hallatott s haza felé indult.

Ez időtől mindennap folkoreste a terebélyes töl-
gyet, órákat eltöltött árnyékában s minden este elég-
ületesen hagyta el.

(Folytatás következik.)

lunk elharapózva a munkás kérdés, tehát hogy se is legyen, annak mellőzése az első lépés megtétele, munkásnak számíttatván ezen kérdésnél mindaz, aki munkával (legyen az szellemi vagy fizikai) keresi kenyerét.

A munkaidő rendezése és szabályozása, a munkások programjának egyik pontja, melyen ha túlestünk, elővehetjük a másikat: és ami lehetősége, basznos, méltányos és szükséges, miért ne nyujtanánk annak kivételéhez segítséget?

Alispáni jelentés

(nov. 15-ki közg. ülésén.)

Tekintetes közigazgatási bizottság!

A köz. biz. 842. sz. határozatával oda utasítottam, hogy a szomszéd megyékhez kérdéseket tegyen a közg. ordészeti bizottság előadói tekintetében divatozó eljárás iránt; van szerencsém jelenteni, miszerint a beérkezett válaszok szerint, a közg. ordészeti bizottságban, az ordészeti ügyek előadója a kebelbeli jegyzők egyike ugyan, a fontosabb ordészeti ügyek szakvéleménnyel leendő ellátás végett azonban az erdő felügyelőséggel mindenkor eleve közöltetnek; minek folytán a jövőben követendő hasonló eljárás végett a kellő intézkedéseket megtenni — kötelességemnek ismertem —

A közigazgatási bizottság 228. számú határozatával oda utasítottam, hogy az árvaszéknél felszaporodott irodai teendők gyorsabb feldolgozása tekintetéből, a megyei javadalmazási pénztár reménybeli megtakarítása terhére, egy díjnak alkalmaztassék; miután azonban a számvívő által 145. szám alatt beterjesztett kimutatás szerint a reménybeli megtakarítás csak 139 frt 26 krt tehet, holott ezen díjoknak mult april hó 16-tól a mai napig kiérdemelt napidijai fejében már is 213 frt lesz kintalványozandó, a tekintetes közigazgatási bizottságot mély tisztelettel felköttem ezen díjoknak további alkalmazása, vagy működésének beszüntetése iránt engem annyival inkább elutasítani kegyeskedjék, miután a mgg. belügyminisztérium 48,444. számú rendelete értelmében ezen alkalmazással járó kiadás mindenesetre a megtakarításokban kell hogy fedezetét lelje, mihez pedig a fennebb felhozottak folytán reményem nem igen lehet.

A közg. jvő 1883. évi költség előirányzatok, úgyzinte a mult tavaszi közgyűlés által visszautasított, vagy elkésve beérkezett 1882. évi közg. számadások igen kevés kivétellel beérkezvén, azok a megyei számlatató szakbizottság által átvizsgáltatván, a legközelebb megtartandó állandó választmány tanácskozása alá lesznek terjesztendők.

A jvő 1883. évi közmunka összeírások a járási szolgabírák által beterjesztettek, azok a számvívő által átvizsgáltatván a összesítettvén, a jvő évi közmunka előirányzat előkészítésénél leendő használat végett a kir. építészeti hivatalnak átadattak, melyszert a jvő 1883. évi közmunkaváltság közpénzben 105,192 frt, természetben leszolgálandó 271 két fogatú, 2 egy fogatú igás és 2461 kézi napszámot tesz, mely természetbeni közmunka igen kis mértékben a szécsényi a legnagyobb részben a sziráki járásban fordul elő.

A folyó évben a közmunkaváltság közpénzben 102,980 frt 60 krt, természetben 701 két fogatú, 46 egy fogatú igás és 6305 kézi napszámot tett; a folyó évi természetbeni közmunkában mutatkozó apadást a megváltási áron pénzértékre átszámítva, a jvő évi előirányzat a váltási összeg emelkedése mellett is 833 frt 40 kr. értékapadást mutat.

A közmunkaváltság törlesztése a folyó évben a mai napig befolyt összesen 87,914 frt 15 kr., mely összegből a mult évi hátralékok lerovására 13,028 frt 90 kr. vételeztetvén be, a folyó évi előirányzat törlesztése befolyt 74,885 frt 22 kr., a így a folyó évi hátralék még 28,095 frt 38 krt tesz, mely tartozás legerélyesebb behajtására a járási szolgabírák a legközelebbi napokban a legszigorúbban utasítottak.

Madách Károly,
alispán.

Meghívás tanácskozásra.

Flamarion francia csillagász a most látható üstököt annyira hasonlónak tartja az 1843 és 1880-iki- val, hogy azonosságuk lehetőségét feltételezvén, annak rövid idő alatti újra megjelenését és egy másodperc alatt 800 000 méternyi sebességgel a napba ütődését valószínűnek tartja.

Ha ezen világrendítő hypothesis bekövetkezik, a nézőtérben tényleg (vagy ténylegtelenül?) lévő elhelyezve, az előadás megkezdését elegendő lelki nyu-

galommal és szokott apathiánkkal bevárhatjuk, egészen elbizakodván a magyarok istenébe.

Pálmákat fogunk e művelni a jobban fellángoló nap hevénél, vagy villanyfényénél nap surrogatum mellett fogunk és az elhalványult nap alatt csépelni, Flamarion nem jelzi; azonban nyugodtak lehetünk, ha látni nem is fogjuk kitűnő nemzetgazdáinkat, lelkes ministereinket és a szolgaiasságtól oly távol álló parlamentünket, hallani mindenesetre fogunk votizálni új adókat.

Ebben tehát megállapodhatunk, de történetik itt a földön is összetűzés; az érdekek, fajok, aspirációk úgy is ellentétesen csaknem harezra készen állanak egymással, instructiv szövetkezik minden érdek, minden keresetmód, nemcsak a megélhetés utáni törekvésben, de a jólét sóvárgásában is. Általános az elhallgatott de czélul kitűzött jelszó: „Dolgozni mentül kevesebbet, élvezni mentül többet, ha a más rovására is!”

Ha a jegyzők, ügyvédek, bírák, végrehajtók, kereskedők, tanítók, jogászok, bölcsészek, hordárok, ház mesterek, álliberálisek, alkonservatívok, valósaág és áliparosok, sőt más mindenféle keresetmódúak szövetkeznek érdekeiknek nemcsak megvédésére, de leggyakrabban csak gyöngédeden leplezve a támadásra is, megfoghatatlan, hogy épen a földmiveléssel foglalkozók, kik legkevésbé utaltak a másra, kik legtisztábban adhatják elő czéljaikat, védtelen és elszigetelten állanak; még a védelemben is saját magukra utalva.

Elszigeteltségük földhöz kötött foglalkozásuk következménye, mely őket lekötö, és a létért való küzdelemben a városnapokon kívül csak kivételosen enged időt.

Pedig kik ezen osztályhoz tartozunk, éreztük, hogy eseléseinkkel érintkezésünkön kívül van meg nem mondott több társadalmi igényünk; de kétségkívül szükségletünk.

Az előtt minden vidéknek voltak házai, kik jövedelmüket hon költvén el, névnapok, szüret, vadászatok, értekezleteiknek eszesor csak ürügye alatt is a vidék földbirtokosainak összejöveteli gyűpontul szolgált; most a szomszéd harmadik falu birtokossága egymást sokszor csak hírből vagy gyér találkozásból ismeri, és a téli pihenő hónapokban azt a társadalmi érintkezést is nélkülözi, melyre a kedélynek, a lelki tehetségeknek, hogy ruganyosságukat, egészséges létüket megtartsák, okvetlen szükségük van még akkor is, ha nem volna szükség — mint gazdának kereskedelmi hírekre, tapasztalatok kicserélésére, terményeinek a kereskedelem kényelmére is, állandó kiállításra, tanácsra, barátságra.

Ez mind azt hiszem, általánosán átértett szükséglet, melynek kielégítése — akarják vagy nem akarják egyesek, mindegy — kikerülhetetlen, mert csak ha laszthatják.

Ezt akarta elérni az ország gazdasági egyesület, midőn a megyei gazdasági egyletek szervezését, önmagával szövetkezését és ezáltal pénzbeli megerősítését tervezte és kezdeményezte, — nem tudom; jóllehet az egész inkább hasonlít a centralisatio önmagát tartani és megerősíteni vágyó törekvéséhez, midőn egy előre látott decentralizáló hajlammal szemközt találván magát, azt bölcs taktikával a szokásos zsákutczába, a fél vagy álabeszorultság dörögő karjaiba tereli.

A ház fedelét soha sem kezdték a levegőbe rakni és onnét építeni lefelé; — ez csak a modern szédelgésen nyugvó statustudomány vívmánya, melynek jelszava: „Használjuk a meddig nekünk hasznos, aztán végetünk következhetik a vízözön, szokott tempóinkkal majd csak ellubiczkolunk másnak a hátán.”

Nem gyanusítom a centrumot centralisationalis hajlamokkal, mert nem szükséges csodaként emlegetni azt, ami létének természetes következtése.

Eppen nem veszem kétségbe a megyei gazdasági egylet alakulásánál a jóakaratot, de meghajlok a gyakorlat újmutatása előtt, mely a teoriában megyei egyletet f. évi október 4-én, daczára minden kifejtett ügybuzgalomnak, B.-Gyarmati vidéki egyletnek jellemezte.

Azon kiállítás, mely mint „vidéki” oly szépen sikerült, fiaskónak mondható, ha egybekötöttetik a „megyei” elnevezéssel.

A Szécsényvidéki gazd. egylet kiállítása éppen oly jól sikerülvén, összhangzásban maradt igényeivel és elnevezésével, és meggyőződéseim mondhatom sok másokkal együtt, hogy a két természet szerzőn alakult egyletnek mesterséges összeolvasztása nem jelentene egyebet, mint az egyes alkotórészekre felosztását, — a decompositiót.

Adja életének jelét és működését a vidék! — a hirhadt sült veréb csak a mesék országában repked, — magunknak kell jelezni szükségünket, formulázni akaratuunkat, hogy a néma gyerekként, kinek anyja

sem ismeri kívánságát, örökös gondnokság alatt ne nyögjünk.

Ha a vidéki egyletek léteznének, természetes következménye volna, hogy előbb a megyei, később az országos központban összejönnének, és a megyeiben a megye, az országban az ország földmivelői kívánságának adnának kifejezést. Ez szabadabban, általánosabb nézetekből működne, mint az ország. gazd. egylet, mely végre is akademikus jellegű lévén, politikus és financiális „ne nyulj hozzám” aival, valamint akademikus kérdésekben hasznos; a gyakorlatban a vidéki egyleteken nyugvó organizatióknak központja nem lehet, mert nem lenne egyéb gazd. közigazgatási bizottságnál. Hogy pedig a modern (érted: absolutisticus) modorban szervezett bizottságok egyének mint egyesek ambíciójának vagy Verwaltungs Raht tá alakult compánia aspirációinak érvényesítői és az egyesekben rejlő életerőnek megdermesztőinél egyébbé nem fejlődnek, ép oly bizonyos, mint kétségtelű, hogy a vidéki egyletek ép az ellenkező iránynak — decentralizatióknak — hordozói; melyek egymással oly keveset férnek meg, mint a tűz és víz.

Ha rövid körvonalon az egész láttérre vetettem egy pillantást, ne hídje senki, hogy ilyesmit a vidéki egyleteknek prognosticálok, sokkal jobban ismerem törpe korszakunk jellegét, minthogy ne tudnám, hogy emberföltötti nagyságu szobraival a jelent csak annyiban akarja jelezni, hogy önmaga lássa: „mi lehetett volna!” és azután ezzel elfedje saját törpességét.

Azt hiszem meg lehetünk elégedve, ha a „vidéki egyletek” megalakulnak, ha társadalmi összejövelekre, eszmecserére, terményeiknek állandó kiállítására szolgálnak, úgy és annyiban, amennyire ezt az egyes vidékek helyi körülményei megengedik.

A jelennek legalább eleget teszünk, a jövődől valószínűleg úgy sines hatalmunkban. Meglehet elkésettünk.

Felszólításomnál semmi anyagi, semmi búsági érzék nem vezet.

Sem képviselő, sem alispán lenni nem akarok, egyleti elnök lenni nem kívánok, és ha mégis ezen felszólítást jegyzem, pusztán a kötelesség mechanikus érzete vezet, hogy pótoljam azokat, kiket netalán magamnál érdekeltbeknek hinnének, habár alkalmazottabbak, mint elaggott és kifáradt egyéniségem.

Midőn egy vidéki gazdaegylet magába foglalhatja mindazokat, kik a mezőgazdaságot akár mint fő, akár mint mellékfoglalkozást űzik, és a vidék szövetkezésének körvonalozása nem geographiai, hanem a résztvevők egyéni kényelmének, akaratának vagy rokonszenvének a kifolyása, és következendőkép nemcsak legszorosabban véve más vidéki, de más megyei is lehet tagja, természetes, hogy egyénenkénti felszólításokat nem intézhetek és nem is fogok intézni, meg lévén győződve, hogy vagy megtörténik a tömörítés a szécsényi és b. gyarmati jó példa után önként és akkor sikerrel, vagy elmarad olyan alakulás, mely bármely okoknál fogva nem volna életképes.

Midőn itt legelő sorban azonos anyagi érdekű társadalmi összejövelekre forognak szóba, és ezeknek költségeit ugyis mindenki maga viseli, ebből kifolyólag szűkre szorított jövedelmeinket is tekintetbe véve megjegyzem, hogy nem lehet szó költségekéről, sem költséges tagságról, mert az volna a gazdaegylet legnagyobb ironiája.

Körvonalozhattam a czélt, — végérvényt és életet annak csak földmivelő társaim akarata adhat, és ha én a végbéli tanácskozássra folyó évi december hó 10-ét Rétságon a vendégfogadóban jelzem határnapul, azt teszem, minél kevesebbet — mint elszigetelt egyes személy, kit gazda foglalatossággai éppen úgy lekötnek mint mindenkit mást — alig tehetek.

Végére csak azon kérést kockáztatom, hogy azok, kik megjelenni szándékoznak, erről engem levelezési lapon értesíteni sziveskedjenek, hogy egy fontos társasbédről és a boszniai hadjárat fényes sikere után kimaradhatatlan bandáról gondoskodhassam, addig is azon reményben ringatván magamat, hogy gazdátársaim a netaláni különleges vonzódásoknak a közérdekben összpontosítását legalább megkísérlelendik.

Kelt Pusztá-Szántón, 1882. november 22-én.

Luka Gusztáv.

Tanúgy.

Jegyzőkönyv, a nógrád megyei tanítótanárság f. 1882. évi augusztus hó 30-án Szécsényben tartott rendes évi közgyűléséről.

(Vége.)

21. Elnök bemutatja az ország. kép. tanítógyűlésre kiküldött képviselő jelentését, hírlapokból is ismeretes lévén, felolvasottnak tekintetelt.

Indítványok.

22. Egy tanítótestületi tagnak a megyei földrajz elkészítésére nézve tett azon indítványa, minden község tanítója írja le községe földrajzát, a hol többen vannak, ott bizzanak meg egyet vagy együttesen működjenek közre. 2-szor határozattal kikéri az így elkészített leírás k. beiktatására egy záros idő, mely alatt kiküldje be leírását köre elnökéhez.

Elfogadtatott Schneff tagtárs azon indítványaival, hogy előbb egy a vezérkönyv tartalmának megfelelő kérdőpontokat szövegező bizottság választassék, melynek tagjaiul Schneff János, Kiss Lajos, és Honézy Sándor választattak meg. E bizottság összehívása pedig Schneff tagtársra bízott.

Határozattal továbbá, hogy az így összeállított kérdőpontok minden kartársnak küldessenek meg.

2-szor. Minden kör egy bizottságot válasszon, mely az így begyűlt adatokat összevonja.

3-szor. A körök emó munkái a központba küldessenek, hol ismét összevonatnak s a földrajz megírására ajánlkozóknak kiadassanak.

4-szer. Az ily úton készített s legjobbnak talált mű (mely csakis vezérkönyv lehet) szerkesztője 20 arany pályázati jutalomban részesíttessék, de műve az egyelet tulajdona marad.

5-ször. A pályázati határidő annak idején az elnökség által kitűzendő.

23. Ennek kapcsán elnök bemutatja Spitzer Lipót szécsényi tanító által írt Nógrádvármegye földrajzát.

Mi a könyvbíráló bizottságnak megbírálás végett kiadatni rendeltetett.

24. Wagner István azon indítványa, hogy a néptanítók a gazdasági egyletek által rendezett terménykiállításokra résztvegyenek s részvételre mint az okoskerü gazdaszot meghonosítására czélozó mozzanatokra hivatásuknál fogva is a népet ösztönözzék.

Elfogadtatott s a kartársak különös figyelmébe ajánltatott.

25. Wagner István alábbi indítványa, miszerint mondja ki a közgyűlés, hogy a umélt. vallás és közoktatási miniszter úrhoz intézendő memorandumot szerkeszt, melyben felkéri egy törv. javaslat készítésére, hogy minden tanító vagy tanár, tekintet nélkül vallás felekezetre vagy egyéb jellegre, hivatalba lépéskor a szokásos eskü letételénél annak szövegébe e közbe szúrta: Hogy magyar hazámhoz, annak alkotmányához hű maradok, minden tehetségemből kiteljesítve elkövetendek, hogy a reám bízandó gyermekek keblében a honszeretetet felébresztsem és táplálom fogom, s arra töreksem, hogy a hazának kizárólag jogos hivatalos nyelve a magyar menüel tágasbb körben terjesztessék. Továbbá az ily eskük a kir. tanfelügyelő vagy annak helyettese előtt tétessenek le, s annak a letétel által aláírt szövege megőrzés végett a kir. tanf. irattárba tétessék. 2-szor. A magyar nemzet ellen izgató lapoktól legalább a postaszállítás vonassék meg, bízva a kinevezendő iskolalátogatók hazafias lelkiületében, ezek utasíttassanak, hogy a tanítói, nép és iskolai könyvtárakat szigorúan ellenőrizték. 3-szor. Az oly ifjak, kik külföldön végeztek tanulmányaikat, ha elegendő biztosíték hiányzik, vagy maga az intézet, vagy ország agitatori bíróévvel bír, a melyben tanultak, ilyenek hazánkban semminemű nyilvános hivatalt ne viselhessenek, alkalmazóik ellen fegyelmi vizagát indíttatván. 4-szer. Oly tanítók kik daczára, hogy külföld szülőitől s asszimilálódtak magyar hazafias irányban működve, a kitüntetés külső jelével is jutalmazassanak.

Ezen indítvány egész terjedelmében elfogadtatván, szives pártolás végett a többi tanítóegyleteknek is megküldetni rendeltetett.

26. A losonczyi kör azon indítványa, hogy minden körben pénztárnokok választassanak, mint az alapszabályokba ütköző, de különben sem eléggé indokolt — elejtetett. —

27. Flegler Lajos indítványa, hogy a községek a gyűlésekre megjelent tanítókat f. l. napidíjjal lássák el, elfogadtatván, felkértek kir. tanfelügyelő úr, hogy az alispáni hivatalnál oda hatni sziveskedjék, miszerint a gyűléseken megjelent tanítók az orsz. tanítói gyűlésnek a nm. közokt. miniszterium által megörösített határozata értelmében két frtnyi napidíjban részesíttessenek.

28. Flegler Lajosnak a nyugdíj kiosztására vonatkozó kérdőpontjai, a nyugdíj törv. 88-ában fellelhetők lévén tudomásul vétettek.

29. Percze Lajos a szécsényi kör elnöke panasolja, hogy a szécsényi pósta-mester a kellő képpen címzett tanítótestületi hiv. leveleket is indokolatlanul hirságolja s a panaszló egy ily. levelet be is mutat.

Ily panasz többször is morúlván fel, a kir. tanfelügyelőségnek f. é. jun. 8-án 273. sz. a. kelt megbeszélése folytán az úgy a kir. tanfelügyelőséghez bejelentetni illetőleg beiktatni határozottatott.

30. A jövő közgyűlés megtartása helyének és idejének kérdése morúlván fel, a jövő közgyűlés meg-

tartása helyéről Fülel. idejéről augusztus hava tűzött ki, a hatánap megjelölése pedig a közp. bizottságra bízott. —

31. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésére, Kemény Gábor és Kovácsi József kartársak küldettek ki.

32. Végül Szécsény város lelkes előjáróságának, a casinó egyelet mélyen érdeklődő elnökének s a többi tanügyi barátoknak, úgy elismert tapintatos modorú gyűl. elnökünknek s Szécsény város vendégszerető közönségének forró köszönet szavaztatott s ezzel egy-szersmind a gyűlés befejezettnek nyilvánított.

Kelt mint fent.

Wagner István közgyűlési jegyző, Kemény Gábor, Kovácsi József.

Versenyre néptanítók.

Az 1831-ben lelkes hazafiak által alapított „nógrádi nemzeti intézet“, a legközelebb megtartott egyeleti közgyűlésen újból alakult, alapszabályait jóváhagyás végett a kormányhoz felterjesztette s így legközelebb újult erővel kezdi meg, fájdalom hosszú évek során a polgári iskolára tett adományozáson kívül számba sem vehetett munkásságát. Ezen alap újabb aláírások folytán is növekedett, tőkéje tudtukkal mintegy 15 ezer frt, melynek évi jövedelme 7—800 frtra tehető.

A Fáy Albert által létesített Stephánia-alap jelen évi jövedelme 50 frt már is rendelkezés alatt áll.

Küzel 1000 frt tehető azon összeg, mely a magyar nyelv tanításában legnagyobb eredményeket felmutató néptanítók jutalmazására és magyar tankönyvek beszerzésére fordítandó.

Ezer forinttal sok derék néptanítónak könnyíthetni anyagi helyzetét, tehát sok derék néptanító remélheti, hogy hazafias, nemes fáradozását az erkölcsi elismerésen kívül anyagi támogatás is jutalmazandja.

Az iskola év elején állunk, ezen összeg kiosztásáig tehát sokat lehet még a szorgalom és a lelkesültség s ha itt ott ez évben már kelő eredménnyel el nem érhető, meg lesz vala a jövő alapja, mert a jutalmazások évről-évre ismétlődni és nagyobbodni fognak.

Fel tehát néptanítók nemes versenyre!

Felső-Esztergály.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Egy b. gyarmati iparos általam hozzá intézett levélkét vitt tettes Szerkesztő úrhoz, mintha őától nem tudna.

En említettem cipész mesterrel az ő felszólítása folytán tőle beszéltem s tőle lábbelit vásároltam.

Most, midőn általa gyermekem részére csinált rossz cipőt kijavítás végett vissza küldtem neki, borszúból motogatta az általam írt levélkét.

Ennek folytán becses lapja 41-ik száma hírek rovataban, mint magyarul nem tudó tanító a póttanfolyamra és még másra is ajánlatom. A póttanfolyamon résztvettem s le is tettem a vizagát, miről tudósodik oklevelem.

A mi a hazafiságot illeti, hecsület szavammal mondhatom, hogy ama iparos sem jobb magyar érzelmű mint én, habár nemis bírom tökéletesen szerető hazánk nyelvét s ezt, valamint a hazaszeretetet reám bízott gyermekekbe is sparkodom oltani.

Miért is kérom Tettes Szerkesztő urat, sziveskednék becses lapjában soraimnak helyt adni, hogy így igazolhasam magamat.

Előbb nem írhattam, mert csak most jutott ezen szám a kezembe. — Aláírója: Lunácsok V. József, f.-esztergályi r. k. kántortanító *)

Hírek.

Verebélyi Marssó György a csendőrtiszti vizagát letévén, a csendőrtiszti állomány hadapródává neveztetett ki.

A b. gyarmati jogászegylet folyó hó 18-án tartotta saját helyiségében első vitatkozását, melyben Kövy Tivadar elnöklése alatt résztvettek: Dr. Melicher Ferencz, Harnos Gábor, Garam Jenő, Farkas Ferencz, Piroth Károly, Luby Mátyás, dr. Berecz Henrik, Vannay Ignác, Reményi Károly, Milován János, Baintner Arnold és Szilágyi Mór. Két nagy érdekű téma volt bejelentve Harnos Gábor által, melyek elsője azon kérdést tárgyalá, hogy a közigazgatási tisztviselő mi-

*) Ezen nyilatkozatnak szivesen adunk helyt lapunkban, s csak arra figyelmeztetjük, hogy percéjét is (melyen az van írva hogy „József Lunácsok uceltel“) legyen szives magyar körirattal elláttatni. — Az emberek többnyire a külsőségek után ítélnék, de ha ön annyira szereti hazáját, — adjon valamit a külsőségekre is, s dobja el a tót percétet, mely az ön hazafias jellemét a legnagyobb gyanúval megpecsételheti. Szerk.

kor van jogosítva esküt kivenni? A másik kérdés pedig jelezni kívánta az érintkezési pontokat a törvénykezés, közigazgatás és pénzügy terén. Mindkét téma bár fesztelen modorban, meglehetősen beható vita alá vételezt; véghatározatot azonban nehogy hevenyész munka legyen az, ezúttal még nem mondott ki az elnök; a kérdések később újból napi-rendre tűzettek, midőn is az első téma felett a kifejtett elvek összegzése alapján Harnos Gábor úr indítvány letételével lón megbízva. Kellemesen lepte meg az összes jelen voltakat a vitatkozás gyakorlati oldala, s minán ezen-től minden szombaton lesz a jogászegyletben közvitatkozás, ennek legalább helyi jogi életünkben kétségkívül hasznos eredménye is remélhető. Részünkről a nyilvánosság végett nem fogunk bárcaak röviden is a tudósítással elmaradni. Természetesen, hogy végzett munka után jogász uraink fecerunt (a Balasszában) magnum álomát! —

R. K.

A megyei özi közgyűlés, mely csütörtökön, nov. 30-án fog megtartatni Muzben választó gyűlés is ló-vén, bizonynyára nagy közönséget fog városunkba gyűjteni s nemcsak a zálogpostós tanácsasztalok lesznek strón eltolgálva, de a „szépek“ is a karzatokról fogják majd a csüggedőket bátorítani. Sors bona, nil aliud; gondolja magában V. . . . és N. . . . kandidateus barátunk.

A veres kereszt egyelet-választmánya ülést tart holnap azaz hétfőn d. n. 3 órakor a polgár iskola tanácstermében s mint Reményi Károly egyeleti titkár barátunk értesít, a folyó ügyeken kívül tárgyalni fogják a szegény gyermekek évenként szokásossá vált felruházási kérdését. Az ily nemes törekvésű egyelet csakugyan megérdemli, hogy a város és a vidék támogatassa egyaránt.

A Józsefnádor emlékek, mely a levéltárból elveszett, nyomában vannak. Ugyanis — mint azt hitelen forrásból tudjuk, — Szilassy Miklós levéltárnok átadta R. J.-nak, hogy azt zálogosítsa be a b. gyarmati népbanknál. A népbank az arany éremre a múlt év aug. havában 120 frtot adott. Szilassy Miklós ismét pénzre szorult, s a záloglevelet eladta R. J.-nak 40 frtért. Közben Szilassy Miklós elhalt. R. J. mivel ahhoz reménye nem volt, hogy a záloglevél tőle visszaváltassék, a záloglevél alapján kiváltotta az arany-érmet, s eladta Budapesten, állítólag 30 frt vesztéséggel mellett. R. J. különben azt hisszük megmondja, hogy hová továbbította az emlékezeset éremet. Ily érmek még mindig szerezhethők Budapesten.

Reményi Károly úr lapunk kitűnő munkatársa, ki a Petőfy szoborúgy létesítésében elejétől fogva terékeny részt vett, azon megtiszteltetésben részesült, hogy a Petőfy emlékének szánt koszorúk közül egyet neki is megküldtek. A koszorú, többek felkérése folytán Reményi úr köszömlére fogja kitenni.

Imre nap Kökesziben. (A múlt számból kimeradt.) Hodossy Imre Hontmegye balogi járás szolgabíráját nagy sereg vendég lepte meg névnapján, összegyűlt a járás előkelő birtokosága, de még távolabb vidékről is barátjai. A járási jegyzőikar a csoportosult arczképteket egy pesti fényképészattól készítve testületileg üdvözlöttekkel adták által elővülhetlen nagyrabecsülésük kifejezéséül a szolgabírájuknak. A vendégek száma 54 személyre rögött, mely a tágas uri lakot egészen betöltötte, az ősi magyar szokás szerint, hosszú ebéd után táncz következett, mely egész reggel 7 óráig tartott. Ebéd után érkezett bró Majthényi László főispán úr üdvözlöte, átaladva titkárja Hajdu Géza úr által, mely éljenzéssel fogadtatott. (Szép jellemvonás a főispán részéről, hogy tisztikárának derék tagjait megtisztelt.) Részt vettek: Draskóczy Gáborné, Gyűrky Edéné, Szabó Antalné, Buócz Gyuláné, Záborszky Antalné, Bende Andrásné, Méhes Józsefné, Tindly Józsefné, Méhes Mariaka Szirákról, Munkoch Zouzi Losonczról, Szupiny Velburga Bpestről, Parkinko Erzi, Tindly Irén, Berceilly Margit, Buócz Ema. Az első toasztot Gyűrky Miklós bpesti vizagáló bíró a házi urra, a második toasztot Draskóczy a főispánra, továbbá háziasszonyra stb. mondta, magába értetődik. A társaság igen vig hangulatban csak másnap délfelől oszladozott el. (C - y.)

A b. gyarmati ág. evang. kör tantestülete f. é. október hó 16-án B. Gyarmaton értekezletet tartván, az alkalommal olvastatott a szécsényi tantestületi közgyűlésen Wagner István tanító úr határozattal emelt s a „Nógrádi Lapok“ f. évi 37-dik számában is közölt indítványa a pánszláv ügyben. Erre vonatkozólag határozottatott: A b. gyarmati ág. hitv. evang. tanítókör a szécsényi tantestületi gyűlés határozatának czélzárát annál őszintébb örömmel üdvözlö, minél inkább egyezik az az espercéségi s kortletti egyházi gyűlések határozatainak azon czélzatával, melyszerint a hazai közmívelődés magyar szellemben fejlesztessék, és a magyarosodás ellen irányuló, sőt a nemzeti egységet veszélyeztető törekvések, melyek a panszlavizmusban jelentkezőnek erőlyesen megzaboláztassanak. Minda-

